

عنوان مقاله:

سبک شناسی و شاخصه های تزیینات مقرنس عصر ایلخانی

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات هنر اسلامی، دوره 15، شماره 33 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

هاشم حسینی - عضو هیات علمی دانشگاه نیشابور، دانشیار باستان شناسی و هنر دوران اسلامی

خلاصه مقاله:

هرچند قدیمی ترین نمونه های تزیینات مقرنس از قرن چهار هجری به بعد در ساختمان ها بکار میرفته، اما از قرن پنجم هجری رواج یافته و بطور خاص طی قرون میانی اسلامی کاربرد آن به اوج رسیده است. دوره ایلخانی باتوجه به ویژگی های خاص خود از جمله ورود رسمی بسیاری از عناصر هنر خاور دور که تا پیش از آن بدان صورت در هنر اسلامی ایران تجربه نشده بود، در عرصه تزیینات مقرنس نیز حایز اهمیت خاصی است؛ بطوریکه در اثر توسعه فنی و تزیینی از پیشرفت های بسیار زیادی در زمینه طراحی و اجرای مقرنس برخوردار شد. تحقیق حاضر به بررسی برخی از نوآوریهای فرمی، فنی و بخصوص نقشی تزیینات مقرنس دوره ایلخانی در چهار بنای شاخص مقرنس کاری شده این دوره شامل مسجد جامع ورامین، مسجد جامع اشترجان، مجموعه شیخ عبدالصمد نطنز و مجموعه بایزید بسطامی می پردازد. بنابر یافته های تحقیق؛ نقوش تزیینات مقرنس دوره ایلخانی در بناهای مورد مطالعه به احتمال قوی با تاثیر از هنر خاور دور بخصوص در زمینه طبیعت گرایی (نقوش پروانه ای، تار عنکبوتی...) و نیز کاربرد بخش هایی از عناصر یا نقوش چینی (مانند ازدها) متناسب با هنر اسلامی ساخته شده است. به عبارت دیگر تزیینات گران مقرنسهای عهد ایلخانی به جای تقلید کامل از نقوش و عناصر هنر چینی که بعضا کاربرد آن در تزیینات ابنیه اسلامی کراهت داشت، با روشی مبتکرانه، فقط بخش هایی خاص از الگوهای هنری چین را با در نظر داشتن کامل روح هنر اسلامی و با تکیه بر عناصر ترکیبی گیاهی و هندسی بکار بردند و زمینه را برای خلق نقوش اسلیمی و ختایی پیشرفته ادوابعدی فراهم آوردند.

کلمات کلیدی:

معماری اسلامی، تزیینات مقرنس، هنر چین، عصر ایلخانان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1004846>

